

ПРО ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ СЕРЕД ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО РОКУ НАВЧАННЯ

А. М. Скрипніков, В. М. Новіков, С. О. Білоконь, Л. В. Бура, О. К. Придучий

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

В теперішній час у ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава), як і в інших медичних вищих навчальних закладах України, з кожним роком зростає кількість студентів-іноземців, що обумовлено невпинним розширенням міжнародних зв'язків України із визнанням її світовим співтовариством самостійною демократичною державою та конкурентоспроможністю освіти, здобутої в стінах вишу, котра, крім іншого, іноземним громадянам коштує набагато дешевше, ніж у більшості європейських країн.

Однак, збільшення кількості студентів-іноземців вимагає, у свою чергу, адаптації навчального процесу до особливостей їх підготовки із подоланням низки об'єктивних труднощів.

Зокрема, особливістю навчання іноземних громадян, яка виникає вже на першому курсі, слід вважати, насамперед, недостатнє знання російської, а тим більше української, мови, що досить чітко відчувається у викладанні фундаментальних дисциплін, де студентам необхідно розуміти образну мову й запам'ятовувати, окрім російських (українських) назв, латинські і грецькі терміни. Тому, враховуючи ступінь опанування російською мовою, всіх студентів-іноземців умовно можна розділити на декілька категорій.

До першої, на наш погляд, належать вихідці із країн СНД, перш за все, з Туркменістану, Узбекистану, Таджикистану та Росії, і громадяни Болгарії, у більшості з яких знання російської мови й базовий рівень середньої школи не суттєво відрізняється від рівня вітчизняних студентів, через що суттєвих складнощів у засвоєнні навчального матеріалу вони не відчують.

До другої категорії належать іноземці із середнім рівнем знання російської мови, котрі задовільно володіють нею на побутовому рівні, однак їхній лексикон недостатній для повноцінного засвоєння навчального матеріалу, а російські медико-біологічні терміни їм практично невідомі.

Працюючи з такими студентами, на нашу думку, доцільно дотримуватися наступного: кількість осіб в академічній групі не повинна перевищувати 6-8, а заняття з ними повинен проводити найбільш досвідчений викладач, здатний, поряд із практичними заняттями, читати адаптовані лекції із урахуванням швидкості засвоєння аудиторією лекційного матеріалу. Практичні заняття повинні бути максимально забезпечені наочним приладдям, російськомовними методичними розробками та навчальною літературою.

При дотриманні зазначених умов й при достатній вмотивованості на здобуття знань переважна більшість студентів цієї категорії до кінця першого року навчання може наблизитися до представників першої категорії.

В той же час вихідців з країн Близького Сходу, Центральної Африки, Китаю і т. п. доцільно віднести до групи студентів з низьким рівнем знання російської мови, а працюючи з ними, окрім дотримання умов, зазначених для попередньої категорії, доцільно скласти навчальний план

таким чином, щоб опануванню базових дисциплін передував цикл із вивчення російської мови та латинської мови з медичною термінологією в обсязі першого семестру, що не суперечить основним положенням кредитно-модульної системи навчання.

Як результат, лінгвістичний курс, котрий передусе вивченню базових дисциплін, надалі, безперечно, полегшить засвоєння навчальної програми цією категорією іноземних студентів.

Певні труднощі в роботі зі студентами-іноземцями першого року навчання виникають і при організації серед них виховної роботи, коли в першу чергу слід враховувати, що менталітет, психіка та розумова діяльність іноземних громадян є багатомовними, через що у психології їх різноманітних контактів в академії, в місті або в гуртожитку дуже важливим є переклад з однієї мови на іншу, чим відкривається доступ до духовних цінностей іншого народу. Пам'ятаючи, що мова є основною формою спілкування людей, виникає актуальна проблема міжмовної інтерференції, тобто втручання понять рідної мови в систему чужої, яка повинна вирішуватися в процесі викладання навчальних предметів й, особливо, під час позааудиторної виховної роботи, що проводиться співробітниками деканату і викладачами – кураторами академічних груп студентів-іноземців.

Відвідуючи гуртожитки, де компактно проживають іноземні громадяни, співробітники деканату та викладачі-куратори використовують спеціальну систему малогрупових і багатогрупових розмов та бесід на побутову, етичну, релігійну, науково-популярну й суспільно-політичну тематику.

Використовуючи індивідуальний підхід, тобто в розмові з одним окремим студентом, куратор може торкатися таких питань, як сімейні справи, проблеми здоров'я і т.п.. Велику увагу викладачі повинні приділяти спеціальній медичній тематиці, розповідаючи про специфіку тієї чи іншої медичної професії, а відповідаючи на різноманітні питання – знайомити студентів з минулим та сучасними досягненнями академії, історією міста, України, з культурним життям українців. Такі бесіди, передбачаючи двосторонній зв'язок, спрямовані на суспільний і освітній розвиток іноземних студентів.

Особливо велика увага при проведенні позааудиторної виховної роботи з іноземцями-першокурсниками повинна приділятися питанням правового статусу перебування іноземних громадян в Україні, для чого на зібрання запрошуються юристи й представники правоохоронних органів.

Таким чином, організація навчально-виховного процесу серед іноземних студентів першого року навчання має свої особливості, що полягають, перш за все, у подоланні мовного бар'єру та їх соціальної адаптації в умовах перебування в Україні, а вирішення згаданих проблем можливе шляхом активної роботи викладачів академії і співробітників деканату факультету підготовки іноземних студентів.